

В И С Н О В О К

щодо проєкту Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 15503 від 10 серпня 2026 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 12 серпня 2026 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 11 вересня 2026 року (протокол № 227) проєкт Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 15503 від 10 серпня 2026 року) (далі – Законопроєкт), поданий Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроєкту він розроблений з метою приведення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення у відповідність до міжнародних стандартів з питань боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму та забезпечення виконання умов, встановлених Європейською платіжною радою, необхідних для подання Україною заявки стосовно приєднання до Єдиної зони платежів у євро (SEPA).

Для досягнення мети пропонується внести зміни до Цивільного кодексу України, якими частина друга статті 94 доповнюється положенням, згідно з яким захист особистих немайнових прав юридичної особи у зв'язку із завідомо неправдивим повідомленням або публічним розкриттям чи неумисним повідомленням або публічним розкриттям недостовірної інформації щодо її уповноваженої (посадової чи службової) особи про можливі факти порушень Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» у порядку, передбаченому цим Законом, здійснюється у такому самому обсязі, що і до особистих немайнових прав фізичних осіб.

Також пропонується внести зміни до частини шостої статті 277 Цивільного кодексу України щодо особливостей реалізації права на відповідь для осіб,

немайнові права яких було порушено, внаслідок публічного розкриття інформації про можливі порушення Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», та до частини першої статті 280 Цивільного кодексу України щодо звільнення фізичної особи від обов'язку відшкодування майнової та (або) моральної шкоди у випадку неумисного повідомлення або неумисного публічного розкриття недостовірної інформації про можливі порушення вимог вказаного Закону.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є демократична, соціальна, правова держава (стаття 1), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3), органи державної влади, у тому числі й Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 6, частина друга статті 19, стаття 75).

Так, права і свободи людини і громадянина, їх гарантії; основні обов'язки громадянина визначаються виключно законами України, а Верховна Рада України – це єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85, пункти 1 частини першої статті 92 Конституції України).

Разом з тим, для подання заявки на приєднання до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) держава-заявник має довести відповідність національного законодавства актам права Європейського Союзу у сферах захисту конкуренції, захисту персональних даних, запобігання та протидії, фінансових послуг (зокрема, платіжних послуг) і державного регулювання та нагляду за діяльністю на ринках фінансових послуг з урахуванням банківської діяльності.

Запропоновані Законопроектом зміни спрямовані на забезпечення імплементації Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2015/849 від 20 травня 2015 року «Про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 648/2012 та про скасування Директиви Європейського Парламенту і Ради 2005/60/ЄС і Директиви Комісії 2006/70/ЄС».

Також положення Законопроекту враховують вимоги Директиви (ЄС) 2019/1937 Європейського парламенту і Ради ЄС від 23 жовтня 2019 року «Про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу», якою встановлено правила та процедури для захисту особи, яка у звіті або публічному розкритті зазначена як особа, якій приписується порушення, зокрема у сфері

запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

При цьому слід зазначити, що Законопроект пов'язаний із законопроектами про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. 14327-д від 6 квітня 2026 року) та про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 15501 від 10 серпня 2026 року).

Члени Комітету, розглянувши Законопроект, підтримують його прийняття з метою приведення національного законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення у відповідність до актів права Європейського Союзу (*acquis* ЄС), що є обов'язковою умовою для забезпечення подання офіційної заявки на приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA).

Разом з тим, експерти UA2EU (проекту міжнародної технічної допомоги «Програма підтримки інтеграції України до ЄС (UA2EU)» здійснивши попередній аналіз Законопроекту на предмет наявності положень, які стосуються міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та права ЄС, вважають, що правовідносини, які плануються врегулювати Законопроектом, регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС. Законопроект відповідає міжнародно-правовим зобов'язанням у сфері європейської інтеграції та права ЄС.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, розглянувши Законопроект, не заперечує проти його прийняття, зокрема тому, що у ньому враховано зауваження про необхідність чіткого визначення дати набрання чинності законом, викладене у висновку на проєкт Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)» (реєстр. № 14326), який було відкликано у зв'язку з відставкою попереднього складу Уряду.

Водночас Головне управління зазначає, що оскільки поданий Законопроект системно пов'язаний із проєктом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)» (реєстр. 14327-д), рішення щодо нього має прийматися за результатами розгляду законопроекту за реєстр. № 14327-д.

2337106